

MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2016-2017

Memòria d'activitats

Durant els anys 2016 i 2017 l'activitat de l'entitat es va centrar en les activitats habituals, les respectives edicions del Premi Terenci Thos i Codina per a treballs de recerca de Batxillerat o el programa de Mataró Ràdio *El Racó*. La tertúlia d'història del Grup d'Història del Casal. S'ha organitzat el 10è Col·loqui Història a Debat, amb l'epígraf *La història de Mataró al dia* en el marc del 30è aniversari del Grup d'Història del Casal, i s'ha participat en activitats i comissions ciutadanes. També es va organitzar la celebració del 20è aniversari del retorn de l'estendard de Ripoll en el marc dels actes de l'any Puig i Cadafalch. Finalment, es va editar el núm. 94 de la *Revista Felibrejada*, que va consistir en un número monogràfic dedicat al 30è aniversari de la fundació de l'entitat que incloïa les ponències del 10è Cicle Història a Debat.

L'any 2017 ha estat un any luctuós en la història local maresmenca. Recordem especialment les figures de Josep Miquel Modolell i Ros (Cabrera de Mar 1921 – Mataró 2017) i Joaquim Llovet i Verdura (Mataró 1921 -2017).

CONFERÈNCIES, TERTÚLIES I PRESENTACIONS

14 d'abril de 2016

Acte institucional del centenari dels Pastorets de Sala Cabanyes

En el Saló de plens de l'Ajuntament de Mataró es va celebrar l'acte institucional en motiu del centenari de *Els pastorets de Mataró* de Sala Cabanyes que acabava de rebre la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya. En el transcurs de l'acte, presidit per l'alcalde de la ciutat i el regidor de cultura, va intervenir la presidenta de Sala Cabanyes Anna Gené i Jaume Vellvehí, membre del Grup d'Història del Casal que pronuncià la conferència *Els pastorets de Mataró, una tradició que ve de lluny*. En la seva intervenció, Vellvehí, després de donar notícia d'un manuscrit d'uns Pastorets redactats a Mataró el 1766, va repassar el moviment teatral mataroní del segle XIX amb especial atenció al teatre amateur, confirmant la representació continuada dels *Pastorets* al llarg de tot el segle, ja sigui en castellà o en català fins arribar al 1916 amb l'estrena de *L'estel de Natzaret* de Ramon Pàmies a Sala Cabanyes.

23 d'abril de 2016

Presentació del llibre d'història d'Òrrius de Josep M. Roqué

El llibre *La gent d'Òrrius a través de la Història* de Josep M. Roqué i Margenat, que és membre del Grup d'Història del Casal, es va presentar a l'Ajuntament d'Òrrius. L'edició ha comptat amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Òrrius i el suport del Grup d'Història del Casal. Roqué ja havia publicat amb la nostra entitat el llibre *Òrrius (Maresme). Contribució a la història del poble* l'any 1998 del qual el present treball és, en part, una posada al dia que vol anar molt més enllà però.

Com ens diu el mateix autor, el seu propòsit «fou fer una aportació al coneixement de la història de les famílies i cases tradicionals dels termes municipal i parroquial d'Òrrius (Maresme) des de l'alta Edat Mitjana. L'obra es divideix en uns primers tretze capítols impresos sobre paper i els restants, fins als quaranta-set, en suport digital. Globalment les famílies Cabanyes, Argent, Bassa, Cunill i Guinart destacaren durant segles, nogensmenys altres com els Cuberta, Cuquet, Font, Gallemí, Maurí, Moner, Planes, Prat mereixen també un reconeixement. La majoria foren pagesos que passaren, com els Femades, els Julià i altres, fent poca remor. Alguns destacaren en episodis singulars o en activitats comercials o industrials, com els Riudameia, els Parellada o els Fontdevila. En fi, tots al seu moment, van contribuir a formar un teixit social vertebrador d'una consciència col·lectiva de pertànyer a un espai comú, bressol de certa independència, a la qual hi pot ajudar el coneixement de la història.»

22 d'octubre de 2016

Presentació del núm. 96 de la revista *Felibrejada*: monogràfic dedicat al 30è aniversari de l'entitat

En aquesta ocasió es tracta d'un número monogràfic commemoratiu del 30è aniversari que inclou les ponències del 10è Col·loqui Història a Debat: *La història de Mataró al dia*. El contingut el completa un conjunt d'articles sobre diversos aspectes i èpoques que completen la posada al dia i la visió panoràmica del coneixement de la Història de Mataró i el Maresme actual. Es va presentar en el marc del sopar de clausura del Col·loqui.

3 de març de 2017

Reconeixement a Manel Salicrú i Puig

El Museu Arxiu de Santa Maria de Mataró orga-

nitzà un acte de record i homenatge a Manel Salicrú i Puig, traspassat el 2015, qui promogué la represa del Museu Arxiu l'any 1974 i en fou el president-director durant més de 35 anys. En l'acte intervingueren Roser Salicrú, Agàpit Borràs i Joan Giménez, glosant la figura de Salicrú a partir de les vivències compartides des de l'àmbit familiar, professional, de la història local i de l'activisme social i cultural. El Grup d'Història del Casal es va sumar a la iniciativa.

1 d'abril de 2017

Homenatge a Jaume Lladó i Font

El Centre d'Estudis d'Arqueologia i d'Història de Mataró va homenatjar l'argentoní Jaume Lladó i Font nomenant-lo soci d'honor de l'entitat. En el marc de l'acte es va presentar el llibre *Dues viles i una ciutat. Tot fent memòria* que recull les vivències de l'argentoní homenatjat que aprofità l'estada a Mataró per visitar el clos arqueològic de Torre Llauder.

Jaume Lladó és un activista cultural en els camps de l'arqueologia, l'art i la cultura catalana que s'exilià a Perpinyà l'any 1958. El Grup d'Història del Casal, junt a d'altres entitats i institucions, va donar suport a l'homenatge. Exiliat a Perpinyà l'any 1958, la seva vinculació a Mataró fou intensa als anys 40 i 50 col·laborant amb Marià Ribas, Esteve Albert, Lluís Ferrer i Clariana, o els germans Arenas. Fou deixeble de Bosch i Gimpera, Serra i Ràfols o Puig i Cadafalch. Fou impulsor de nombroses iniciatives tan a Mataró amb la revista Museu per exemple, com al Rosselló. A l'exili va formar part del Consell Nacional de Catalunya amb Josep M. Batista i Roca i paral·lelament començà l'activitat d'estudi i preservació del patrimoni: impulsor i col·laborador d'entitats de recerca i salvaguarda, com ara el Grup Artístic Pyrene fundat a Elna amb Esteve Albert el 1959, el Centre d'Etudes et Recherches Catalanes des Archives (1960) o l'Association pour la Sauvergarde du Patrimoine Artistique Roussillonais (1965). I, en el camp de la llengua, va col·laborar amb el Centre d'Animation en Langues de Brussel·les.

20 de maig de 2017

Conferència: Josep Puig i Cadafalch i l'Associació Artística Arqueològica Mataronesa

En el marc de l'Any Puig i Cadafalch, el Centre d'Estudis d'Arqueologia i Història de Mataró amb la col·laboració del Grup d'Història del Casal van

organitzar la conferència *Josep Puig i Cadafalch i l'Associació Artística Arqueològica Mataronesa* a càrrec de Jaume Vellvehí. La xerrada tractà els anys de joventut de Josep Puig i Cadafalch i la seva participació en l'Associació Artística Arqueològica Mataronesa de la que en fou un dels fundadors.

L'acte es celebrà en la sala d'actes de Can Palaüet (Mataró) a les 19 h. i formava part d'un intercanvi de col·laboracions entre les dues entitats organitzadores.

Setembre de 2017

El record de Puig i Cadafalch a Mataró, exposició al Museu Arxiu

El Museu Arxiu de Santa Maria presenta l'exposició *Mataró per Puig i Cadafalch. Llums i ombres*. En la inauguració es va comptar amb diverses persones que van anar completant el discurs expositiu a partir de les seves vivències. Carles Bailo, Imma Bassols, Mn. Josep Colomer, Manuel Cusachs, Mariona Gallifa, Esteve Mach, M. Àngels Mas i Josep Puig-Pla van enriquir amb les seves intervencions cada un dels àmbits de l'exposició. Per part del Grup d'Història del Casal i per a explicar la campanya de l'estendard de Puig i Cadafalch, va intervenir Imma Bassols.

22 de setembre de 2017

Diàleg Josep Puig i Cadafalch i Joan Peiró i Belis

En la Biblioteca Antoni Comas, la CUP-Mataró i el Grup d'Història del Casal van organitzar una taula rodona amb el títol *Diàleg Josep Puig i Cadafalch i Joan Peiró i Belis*. Puig i Peiró són dues figures que com a coetànies van viure els mateixos episodis històrics des de situacions i circumstàncies personals ben diferenciades. L'acte anà a càrrec de Margarida Colomer i Esteve Mach, experts que han estudiat les trajectòries dels dos mataronins, un d'adopció, excepcionals. L'acte fou presentat per Agàpit Borràs.

PROJECTES, JORNADES I COL·LOQUIS

Del 14 al 22 d'octubre de 2016

10è Col·loqui Història a Debat:

La història de Mataró al dia

Amb motiu del 30è aniversari de la fundació del Grup d'Història del Casal, es va organitzar el 10è Col·loqui Història a Debat amb el títol *La història de Mataró al dia*.

[Divendres 14 d'octubre 19,00 h] *Les històries de Mataró: comuns contra botifarres*. Ponència inaugural a càrrec de Ramon Reixach i Puig, Doctor en Història. El Dr. Ramon Reixach ens va traslladar al Mataró del segle XVIII exposant el conflicte d'una tradició política autòctona front a la imposició absolutista després de la Nova Planta. La ponència, amena i amb clars reflexos al món actual, ha captivat l'auditori que ha omplert la sala del Racó del Casal.

[Dissabte 15 d'octubre 18,30 h] *El poblament a la riera d'Argentona i els seus entorns durant els darrers segles medievals*. Ponència a càrrec d'Enric Subiñà i Coll, Doctor en Història Medieval. L'àmbit geogràfic de la ponència abraça les dues bandes de la riera d'Argentona amb tres parròquies i en aquest cas també de tres jurisdiccions. El castell de la Roca per Òrrius, el castell de Burriac per Argentona i el castell de Mataró per la vila homònima.

[Dissabte 15 d'octubre 19,45 h] *Els grups megalítics de la Serralada Litoral*. Ponència a càrrec d'Imma Bassols i Robert Lleonart, arqueòlegs. En un primer bloc, s'explicà alguns dels jaciments que han representat una fita important en la investigació a l'entorn del món megalític. El segon bloc es centrà en altres aspectes del megalitisme, com ara el territori, les sepultures alternatives, els menhirs i les inscultures.

[Dissabte 15 d'octubre de 18,30 a 21 h.] Exposició de reproduccions d'aixovar prehistòric a càrrec de Marco Morandi. En el marc de la conferència es van exposar reproduccions, realitzades seguint tècniques ancestrals, d'estris prehistòrics com ara una fletxa amb punta de sílex, ganivets de sílex i d'obsidiana amb mànec de banya així com elements per a fer foc (sílex i marcasita amb esca de bolet). També destacava una reproducció del ganivet d'Ötzi. El material ha estat cedit per l'artesà especialista en tècniques d'elaboració ancestrals Marco Morandi.

[Dissabte 22 d'octubre 18,30 h] *Els arqueofurtius catalans*. Ponència a càrrec de Joan Carles Alay, Doctor en Història. La recerca de tresors, materials i immaterials, ha estat constant des dels orígens de la humanitat però pràcticament no hi ha estudis que l'hagin tractat i a Catalunya ni tan sols existeix un mot específic que defineixi els cercadors de "tresors" arqueològics. Avui dia és una activitat il·legal sobre la que és

imprescindible l'esforç conjunt de tots els implicats.

[Dissabte 22 d'octubre 19,45 h] Presentació del llibre *La gent d'Òrrius a través de la Història* a càrrec Josep M. Roqué, autor del llibre. El llibre és una autoedició de l'autor, que és membre del Grup d'Història del Casal. L'edició ha comptat amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Òrrius i el suport del Grup d'Història del Casal. Roqué ja havia publicat amb la nostra entitat el llibre *Òrrius (Maresme). Contribució a la història del poble* l'any 1998 del qual el present treball és, en part, una posada al dia que vol anar molt més enllà però.

[Dissabte 22 d'octubre 21,30 h.] Sopar de Clausura i celebració del 30è aniversari del Grup d'Història del Casal. En el marc del sopar es va presentar el número 96 de la revista *Felibrejada*, monogràfic commemoratiu del 30è aniversari que inclou les ponències del 10è Col·loqui Història a Debat.

16 d'abril de 2016

X Trobada d'Entitats de Recerca Local i Comarcal del Maresme: Dones amb història

La tradicional Trobada d'Entitats de Recerca Local i Comarcal del Maresme es celebrà a Arenys de Munt i es centrà en l'epígraf *Dones amb història al Maresme*. L'entitat amfitriona fou el Museu Arxiu d'Arenys de Munt i el programa s'inicià amb la conferència a càrrec de Mercè Colomer. Tot seguit es donà pas a la lectura de les dotze comunicacions presentades. A la tarda es feu una visita comentada per diferents elements patrimonials de la vila: a Can Jalpí, el roure de Guernica i els entorns del castell; el Grup Escolar Sant Martí, de l'arquitecte Enric Catà i l'església parroquial, del segle XVI.

Com cada any, el Grup d'Història del Casal forma part de les entitats col·laboradores i en aquesta ocasió presentà la comunicació *Dones de teatre. Ser actriu al 1800 al Maresme* a càrrec de Jaume Vellvehí, membre de l'entitat.

6 de maig de 2017

XI Trobada d'Entitats de Recerca Local i Comarcal del Maresme: Desenvolupament urbanístic dels pobles del Maresme

Amb l'epígraf *Desenvolupament urbanístic dels pobles del Maresme* es celebrà a Vilassar de Mar la XI Trobada de centres d'estudi del Mares-

me. Organitzada en aquesta ocasió pel Centre d'Estudis Vilassarencs es van presentar comunicacions amb relació a l'urbanisme dels nuclis poblats de la comarca, els eixamples i ampliacions dels nostres pobles i elements arquitectònics concrets (cases, esglésies, fàbriques, palaus, castells), així com també de mestres de cases, arquitectes i enginyers, que han deixat petja al nostre territori.

Un any més el Grup d'Història del Casal col·laborem en l'organització de la trobada i així mateix hi participem presentant una comunicació que aquest cop ha anat a càrrec de Joan Francesc Clariana Roig amb el títol *Aproximació a la Forma Urbis d'Iluro (Mataró)*. A partir de la troballa, l'any 1814, de la prou coneguda làpida de Lucius Marcius, s'identifica clarament la coincidència del lloc d'Iluro amb Mataró. Es resumeix en la comunicació la trajectòria de la recerca històrico-arqueològica que ha fet possible el coneixement de la trama urbana de la ciutat romana i els principals elements i construccions.

4 de febrer de 2017

I Jornada d'Estudis Locals Duos Rios

La I Jornada d'Estudis Locals *Duos Rios* es celebrà al Saló de Plens de l'Ajuntament de Dosrius. Es van presentar fins a quinze comunicacions sobre temes diversos que es publicaren en un nou número de la revista *Duos Rios* el dia Sant Jordi. El Grup d'Història del Casal hi va ser present amb la comunicació titulada *L'empremta d'Esteve Albert en la revista Vida Nova (Montpeller, 1954-1978)* de Jaume Vellvehí Altimira

19 de novembre de 2016

XXXIII Sessió d'estudis mataronins

Entre les dinou comunicacions presentades, hi havia les que presentaren els membres del Grup d'Història del Casal. Així, Joan Francesc Clariana Roig va presentar el treball *Aportacions a l'estudi de l'Hipocaust 2 de la vil·la romana de Torre Llauder (Mataró)*, i també en presentà una segona conjuntament amb Marta Prevosti Monclús, Ramon Coll Monteagudo titulada *Can Llinàs o Cal Mallorquí (Alella, el Maresme)*. Noves dades sobre un establiment rural de tradició ibèrica, amb elements de culte domèstic d'època romana i un important conjunt de terra sigillata. Per la seva banda, Antoni Llamas i Mantero va presentar la comunicació *Les proposicions de l'argentorí José Llauder davant la inquisició. 1804*, i Jau-

me Vellvehí i Altimira hi participà amb el treball *La celebració del quart centenari de la descoberta d'Amèrica a Mataró. Notícia d'un projecte ornamental inèdit de Josep Puig i Cadafalch*. També hi va presentar una comunicació Joaquim Graupera Graupera, amb el títol *Noves descobertes sobre el cor Gòtic desaparegut a Santa Maria del Mar*.

18 de novembre de 2017

XXXIV Sessió d'estudis mataronins

Entre les vint-i-una comunicacions presentades, hi havia les que presentaren els membres del Grup d'Història del Casal. Així, Joan Francesc Clariana Roig va presentar la comunicació *La tomba ibèrica descoberta el 8 d'abril de 1885 a Can Rodon de l'Hort (Cabrera de Mar)*, Antoni Llamas i Mantero el treball titulat *Nihil Prius Fides. El notari Joseph Elias davant de la Inquisició. Tordera, 1775*, i Jaume Vellvehí el treball *La relació entre Esteve Albert i Corp i l'escriptor occità Max Roqueta*.

De juny a octubre de 2017

XX anys de la reproducció de l'estendard de Puig i Cadafalch a Ripoll

[Diumenge 11 de juny] Celebració a Ripoll.

Amb motiu del 20è aniversari de la reproducció de l'estendard de Josep Puig i Cadafalch del monestir de Ripoll i en el marc de la celebració de l'Any Puig i Cadafalch, es va organitzar un programa d'activitats específic entre Mataró i Ripoll. La primera activitat fou la celebració formal a Ripoll. Així, la celebració de l'aniversari de la reproducció de l'estendard s'inicià a Ripoll l'11 de juny a les 11 del matí amb la visita al Museu Etnogràfic de Ripoll on després d'uns breus parlaments de Roser Vilardell, directora del Museu, Antoni Llamas, del Grup d'Història del Casal i Imma Bassols, del Centre d'Estudis d'Arqueologia i Història de Mataró, es va fer una visita molt especial a les zones de treball del Museu on estaven exposats els dissenys de l'estendard originals de Joan Baptista Parés. Després de visitar les sales del Museu els actes prosseguiren en la basílica de Santa Maria.

L'acte fou presidit pel Sr. Jordi Munell, alcalde de Ripoll, i comptà amb els parlaments de la Sra. Montsina Llimós, regidora de promoció econòmica, la Sra. Michèle Boix, que parlà en representació del Patronat del Monestir, l'historiador i arxiver Agustí Dalmau, que s'encarregà de glossar la relació de Puig i Cadafalch amb Ripoll, Alexis

Serrano, director de l'Arxiu Comarcal del Maresme i Jaume Vellvehí com a president del Grup d'Història del Casal.

L'acte es va fer al peu de l'estendard i comptà amb la presència de mataronins i ripollesos i representants d'entitats de Ripoll. Tot seguit es va poder visitar l'exposició *L'estendard de Santa Maria de Ripoll: Puig i Cadafalch, entre el Maresme i el Ripollès*, coproduïda per l'Arxiu Comarcal del Maresme i el Grup d'Història del Casal, que durant el mes de juny podrà veure's en la basílica de Santa Maria de Ripoll. En acabar els actes es va celebrar un dinar de germanor.

[Dilluns 12 de juny] 20 anys de l'estendard a Tv Ripoll

Televisió Ripoll es va fer ressò de l'acte de celebració dels 20 anys de la reproducció de l'Estendard dissenyat per Josep Puig i Cadafalch. Es pot visualitzar en aquesta adreça:

<http://gruphistoria-mataro.entitats.mataro.cat/2017/06/17/20-anys-de-lestendard-a-tv-ripoll/>

[Divendres 15 de setembre] Celebració a Mataró Inauguració de l'Exposició "*L'Estendard de Santa Maria de Ripoll. Puig i Cadafalch entre el Maresme i el Ripollès*."

Amb motiu del 20è aniversari de la reproducció de l'estendard de Ripoll de Puig i Cadafalch, obra de Joan Baptista Parés, i en el marc de la commemoració de l'any Puig i Cadafalch, es va celebrar un emotiu acte que servia per a presentar l'exposició titulada *L'Estendard de Santa Maria de Ripoll. Puig i Cadafalch entre el Maresme i el Ripollès*. En l'acte, que fou presentat per Alexis Serrano, director de l'Arxiu Comarcal, començà amb un breu parlament de Joaquim Graupera qui explicà l'origen de l'estendard de Puig amb noves dades sobre la font d'inspiració de l'il·lustre mataroní per a l'elaboració del seu disseny del costat de Sant Jordi de l'estendard. Tot seguit fou el torn de Joan Baptista Parés, l'autor dels dissenys de la reproducció de 1997, qui explicà com va viure el procés d'elaboració de la seva obra. Finalment, Jaume Vellvehí en nom del Grup d'Història del Casal va agrair a Joan B. Parés la seva obra reconeixent que era l'estendard de Puig i Cadafalch però també de Joan B. Parés. En el parlament va tenir un record per a tots els que van participar en l'equip executiu del projecte de reproducció esmentant els seus noms.

L'acte va reunir un nombrós públic que omplí la sala d'actes de Can Palauet on es van poder veure els dissenys originals de Joan B. Parés, habitualment conservats al Museu Etnogràfic de Ripoll.

L'acte fou organitzat conjuntament per l'Arxiu Comarcal del Maresme i el Grup d'Història del Casal i va comptar amb l'assistència de l'alcalde de Mataró. L'exposició itinerant ja es va poder veure els mesos de juny i juliol a Ripoll i ara es presentava a Mataró en l'Arxiu Comarcal del Maresme (carrer Palau, 32 Mataró) fins al mes de desembre.

L'exposició itinerant ja es va poder veure els passats mesos de juny i juliol a Ripoll i ara es presenta a Mataró en l'Arxiu Comarcal del Maresme (carrer Palau, 32 Mataró) fins al mes de desembre.

23 de juliol 2016

L'homenatge a Joan Peiró

El dissabte 23 de juliol, vigília de l'afusellament a Paterna (País Valencià), es va dur a terme un emotiu homenatge a Joan Peiró i Belis (1887-1942) amb motiu del 74è aniversari. En el vídeo de l'enllaç es recull un breu reportatge de l'acte que va comptar amb una nombrosa i destacada assistència de persones individuals i representacions d'entitats com ara CCOO, CGT, COS, CUP, ERC, Fundació Iluro, Fundació Roca Gales, Fundació Salvador Seguí, Fundació Unió de Cooperadors, Grup d'Història del Casal de Mataró, Grup de Recerca de la Memòria Històrica de Mataró, ICV, Òmnium Maresme, PDC, PSC, Unió de Cooperadors, UGT-Maresme, Volem Mataró, David Bote, Alcalde de Mataró o l'ex-conseller de la Generalitat, Salvador Milà entre d'altres.

<http://gruphistoria-mataro.entitats.mataro.cat/2016/07/25/lhomenatge-a-joan-peiro-video/>

De febrer a desembre de 2017

Un any per a recordar l'anarcosindicalista Joan Peiró amb motiu dels setanta-cinc anys del seu afusellament

El Grup d'Història del Casal hem participat en les diferents comissions ciutadanes d'homenatge i record a Joan Peiró des de l'any 2002 i a redós de l'acte d'homenatge del 2016 va sorgir la proposta d'impulsar una commemoració de major rellevància amb motiu del 75è aniversari de l'afu-

sellament. És per això que l'entitat va promoure una nova comissió per al 75è aniversari que es constituí a darreries de 2016 a fi d'organitzar un any dedicat a la figura i l'obra de Joan Peiró.

La comissió ciutadana, que acabà estant formada per una quarantena d'entitats i organitzacions polítiques i sindicals, amb l'objectiu de reivindicar i homenatjar Peiró va impulsar un conjunt d'actes alhora que cada entitat i organització preparava les pròpies. Els actes començaren el febrer allargant-se durant tot el 2017. Actes de tot tipus; culturals, com ara cine-fòrums i d'altres d'acadèmics com conferències i debats. Els actes especialment promoguts per la comissió foren l'espectacle Peiró42 a càrrec de la productora Clack estrenat a l'octubre i l'acte central de l'homenatge al cementiri.

Per part de la nostra entitat s'organitzaren diverses tertúlies de ràdio sobre aspectes concrets de Peiró i es coorganitzà el diàleg Puig i Cadfalch Joan Peiró al mes de setembre.

[Dilluns 24 de juliol] Mataró recorda en un acte emotiu i transversal l'anarcosindicalista Joan Peiró

En motiu dels setanta-cinc anys de la mort de l'anarcosindicalista, cooperativista i polític es van celebrar dos actes molt especials. A les 12 del migdia, a la Plaça Joan Peiró de Sants, a Barcelona, s'inaugurà un monument en la seva memòria. Però l'acte central del dia va ser a dos quarts de 6 de la tarda a Mataró: l'homenatge organitzat per la comissió ciutadana formada per una quarantena d'entitats.

L'acte va comptar amb la presència de Guillermina Peiró, filla de Joan Peiró, i la seva família, i la participació de la Presidenta del Parlament de Catalunya, Carme Forcadell, i l'Alcalde de Mataró, David Bote. Una destacada representació de personalitats polítiques, sindicals i del món de la cultura i el cooperativisme junt a una nombrosa participació ciutadana, prop de les dues-centes cinquanta persones, van assistir a l'acte que s'inicià escoltant la cançó *Salud proletarios* i que va presentar l'historiador Jaume Vellvehí, membre del Grup d'Història del Casal.

L'homenatge es desenvolupà amb emotivitat fent la glossa de Joan Peiró l'historiador Josep Puig Pla que fou seguida per la lectura d'una síntesi del procés sumaríssim contra Joan Peiró, a càr-

rec de David Marin de la CNT. Tot seguit, quan ja eren les 6 de la tarda, hora de l'afusellament a Paterna el 1942, es van dir els noms dels set sindicalistes que foren afusellats junt a Joan Peiró enlairant-se una salva d'honor després de cada nom: Bartolomé Flores Sáiz, mariner, dirigent de la CNT, natural del Port de Sagunt (València), Luis Garrote Martínez, barber, de Requena (València), Juan Gómez Subiela, venedor ambulat, de Benaguasil (València), Agustín Peiró Viciano, llaurador, de Miramar (València), Mariano Sanchis Angulo, llaurador, d'Alcúdia (València), José M. Tomàs Navarro, llaurador, de Nàquera (València). Finalment, la darrera menció fou la de Joan Peiró que digué la seva besnéta Anna Roure. Aquesta darrera salva desfermà els aplaudiments emocionats dels assistents.

L'acte prosseguí amb la lectura de textos de Joan Peiró i sobre la seva figura i obra a càrrec de membres de la Comissió Ciutadana, donant pas a l'ofrena floral al so de la cançó *Fosses del silenci* de Pau Alabajos. Finalment, els parlaments de l'alcalde de Mataró i la Presidenta del Parlament de Catalunya van donar pas a la intervenció emocionada de Guillermina Peiró i es tancà l'acte amb l'himne *A las barricadas*.

PREMI TERCENCI THOS I CODINA

5 de maig de 2016

12è Premi Terenci Thos i Codina de treballs de recerca de batxillerat

El dijous 5 de maig es celebrà l'acte de veredicte i lliurament del XII Premi Terenci Thos i Codina de Treballs de Recerca de Batxillerat (curs 2014-2015). Els tres treballs finalistes que optaven al premi eren: *Rastres d'una societat assetjada. La Guerra de Successió a Sant Andreu de Llavaneres*, presentat amb el pseudònim Austriacista, *Testimoni des de l'aire, Antoni Roig pioner de l'aeronàutica naval*, amb el pseudònim Martirio Alba, i, finalment, *Música i poesia*, presentat amb el pseudònim Llibert Gafarró.

El treball guanyador fou *Testimoni des de l'aire, Antoni Roig pioner de l'aeronàutica naval*, de l'alumna Martina Sansa Colomer de l'Institut Domènec Perramon d'Arenys de Munt del qual n'era tutora la professora Montse Rodríguez Fita.

El jurat també va voler destacar els altres dos

treballs finalistes: *Sons de CEMENTIRI*, ditets *DE SINERA* presentat per l'alumne de l'Institut Valerià Pujol de Premià de Dalt, Biel Garcia Parera i que n'era el tutor el professor Josep Maria Clopés; i finalment, el treball de Marc Beltran González de l'institut de Llaveneres *RASTRES D'UNA SOCIETAT ASSETJADA. La Guerra de Successió a Sant Andreu de Llaveneres* que tenia com a tutor a la professora Eva Vila.

L'acte de veredictes i lliurament es celebrà en la sala d'actes de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Mataró, en motiu de la seva festa patronal, Sant Raimon de Penyafort. El premi el convoca l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Mataró juntament amb el Grup d'Història del Casal de Mataró i està dotat amb 750 euros.

18 de maig de 2017

13è Premi Terenci Thos i Codina de treballs de recerca de batxillerat

El dijous 18 de maig va celebrar-se l'acte de veredictes i lliurament del Premi Terenci Thos i Codina de batxillerat corresponent al curs 2015-2016 en un acte presidit per Núria Calpe, tercera tinent d'alcalde de l'ajuntament de Mataró. El premi es va declarar desert malgrat la qualitat dels treballs finalistes. Per aquest motiu el jurat va decidir atorgar un accèssit al treball *Testimonis de la lleva del Biberó a Sant Andreu de Llaveneres* de l'alumne Ignasi Capdevila Sánchez de l'Institut de Llaveneres del qual n'era tutora la professora Eva Vilà.

El jurat també va valorar positivament els altres dos treballs finalistes.

Quant al treball titulat *Estendard i banderí*, presentat per l'alumne Oriol Agramunt Garcia de Escola Pia Santa Anna que tenia com a tutora a la professora Maria José Salas, és una recerca sobre el club de futbol "Club Esportiu Mataró" tot analitzant-ne la història des del seu naixement l'any 1912 i fins avui.

Finalment, el treball *D.O.: Vi de la Laietania. Una aproximació a l'arqueologia de la vinya* presentat per l'alumna de l'Institut Sa Palomera de Blanes, Laia Gimeno i Alegre que tenia de tutor al professor Miquel Pujades.

18 de desembre de 2016

Diada Puig i Cadafalch

L'Associació d'Amics de Josep Puig i Cadafalch organitza cada any la diada Josep Puig i Cadafalch amb motiu del seu traspàs, hagut el 23 de

desembre de 1956. El 2016 fou el 60è aniversari i l'acte va esdevenir el preludi a la celebració de l'Any Puig i Cadafalch que començà el mes de gener de 2017 amb motiu del 150è aniversari del seu naixement i el centenari del nomenament com a president de la Mancomunitat de Catalunya (1917).

L'ofrena floral es celebrà a les 12 del migdia davant el monument del Parc central. L'acte fou conduït pel periodista i historiador Manuel Cusachs i hi va intervenir Jaume Vellvehí, membre del Grup d'Història del Casal que va comentar alguns textos polítics de Josep Puig i Cadafalch. L'acte també va comptar amb la coral de l'Institut Puig i Cadafalch que posà la banda sonora de l'acte. La celebració va comptar amb la presència de nombrosos públics i representants de les associacions que feren l'ofrena floral com ara Amics de Puig i Cadafalch, Club d'Opinió Jaume Llavina, Museu Arxiu de Santa Maria, MEM i del Grup d'Història del Casal entre altres així com la presència del regidor de cultura i de l'alcalde de Mataró.

17 de desembre de 2017

Diada Puig i Cadafalch

Un cop més es va celebrar, la tradicional diada Puig i Cadafalch, la novena. Com cada any, el Parc Central de Mataró va acollir l'acte de record i homenatge a l'insigne arquitecte mataroní. L'acte va començar amb el parlament d'Esteve Mach, president de l'Associació d'Amics de Josep Puig i Cadafalch, i va continuar amb les ofrenes florals de les entitats de Mataró i Argenton: Museu Arxiu de Santa Maria, Grup d'Història del Casal, Amics de la Ciutat de Mataró, Club d'Opinió Jaume Llavina i Amics de Josep Puig i Cadafalch. Tot seguit, el rapsode Joan Ramon va recitar el poema *Poeta de Pedra* de l'escriptor argentoní Josep Lladó i, finalment, la Coral Primavera per la Pau va interpretar tres peces i es va clausurar l'acte amb el cant d'*Els Segadors*.

L'acte va comptar amb la presència de l'alcalde de l'Ajuntament de Mataró, del regidor de cultura de l'Ajuntament d'Argenton i la representació de nombroses entitats mataronines.

11 de setembre (2016, 2017)

Ofrena floral en motiu de l'Onze de Setembre. Diada Nacional

Com cada any, el Grup d'Història del Casal vam adherir-nos a l'ofrena floral conjunta convocada per Òmnium Maresme al monòlit d'homenatge a

Rafael Casanova i als defensors de les llibertats de Catalunya. Igualment ens vam adherir al manifest unitari que s'hi llegeix.

TERTÚLIA EL RACÓ (MATARÓ RÀDIO)

A l'equip del programa format per Núria Gómez, Sandra Cabrespina i Jaume Vellvehí, s'hi van incorporar com a col·laboradors Maria Asmarat i Marta Gómez el 2016 i Oriol Agramunt el 2017.

2016

- 330** (14-1-2016) *L'ofici de carboner*. Pere Clara-buch
331 (28-1-2016) *50 anys de Caterina Albert (1869-1966): Adversidad (solitud) un film de M. Iglesias (1943)*, Encarnació Soler Alomà.
332 (14-1-2016) *"Quan Argentona era de pagès"*, de Lluís Serra Vives. Lluís Serra Vives i Jordi Solé Camardons.
333 (11-2-2016) *Els misteris de Sant Pol*. Joaquim Graupera
334 (10-3-2016) *"Tocats pel vent"*, de Jordi Martí Rueda. Jordi Martí Rueda
335 (17-3-2016) *L'Arqueologia, la perfilació criminològica i la criminalística*, Joan Carles Alay
336 (31-3-2016) *Mossèn Fèlix Paradedà i la seva obra (1865-1936)*. Joan Piña Pedemonte.
337 (7-4-2016) *L'escola d'Arts i oficis de Mataró*. Víctor Ligos
338 (14-4-2016) *Lligats pel contracte: límits i condicionants creatius de l'artista medieval*. Joaquim Graupera
339 (21-4-2016) *La Xa Trobada de centres d'Estudi del Maresme*, i Joaquim Graupera
340 (28-4-2016) *La proclamació de la 2a República espanyola*. Ramon Verdager.
341 (5-5-2016) *La tradició teatral mataronina del segle XIX i els "Pastorets"* Jaume Vellvehí.
342 (12-5-2016) *La Prehistòria al Maresme*. Imma Bassols
343 (18-5-2016) *L'ermita de Santa Rita de Mataró*. Montse López, Joaquim Graupera i Pere Freixes.
344 (26-5-2016) *Els treballs guanyador i finalistes del 12è Premi Thos de batxillerat (curs 2014-2015)*, Martina Sansa, Biel Garcia i J. M. Clopés.
345 (2-6-2016) *Auschwitz i la pèrdua d'identitats*. Ariadna Sotorra.
346 (9-6-2016) *Històries sorprenents de Barcelona*, Jordi Rovira.
347 (16-6-2016) *El llegat del tèxtil a Mataró*. Lluís

Agustí i Pere Linares.

- 348** (30-6-2016) *L'ofici d'editor*. Elisenda Albertí.
349 (7-7-2016) *El simposium In Marítima de Villassar de Dalt*. Josep Samon i Joaquim Graupera
350 (14-7-2016) *Josep M. Ferrer i Gibert*, Francesc Masriera.
351 (21-7-2016) *La música, els sons i els clams de les Santes. Festa Major de Mataró*, Maria Salicrú Maltas..
352 (9-6-2016) *Deu anys de Mataró Ràdio*. Txema Lasaga, Manuel Cusachs, Mei Ros i Gabi Morales.
353 (9-6-2016) *El mas Jordà de Santa Susanna. Un patrimoni per descobrir* Alexis Serrano, Ramon Coll i Pere Clarabuch.
354 (9-6-2016) *Mataró To Nepal*, Lluís Rugama.
355 (6-10-2016) *Els fets d'octubre*. Josep Xaubet.
356 (13-10-2016) *Trenta anys del Grup d'Història del Casal*. Jaume Vellvehí i Joan Francesc Clariana.
357 (20-10-2016) *L'art de la Franja*. Josep Giralt.
358 (27-10-2016) *Expedient Gaido. Vida política i mort d'un republicà del Bisaura*. Francesc Castañer
359 (3-11-2016) *Els brigadistes internacionals*. Gonzalo Berger
360 (17-11-2016) *La tradició jocfloral al Maresme: certamens literaris del segle XIX*. Jaume Vellvehí.
361 (24-11-2016) *Els rellotges de sol*. Laura Bosch
362 (1-12-2016) *Monuments i símbols del franquisme*. i Ariadna Sotorra
363 (15-12-2016) *"Envidia, un cuento ateo"* de Francesc Ferrer i Guàrdia. Jordi Albadalejo.

2017

- 364** (12-1-2017) *L'Hospital de les brigades internacionals a Mataró (1937-1938)*. Josep Xaubet.
365 (19-1-2017) *Fàbriques a Mataró*. Pilar Gonzalez Agàpito.
366 (26-1-2017) *Josep Puig i Cadafalch, periodista, assagista i articulista*. Tate Cabré.
367 (2-2-2017) *Història dels barrets*. Rosa M. Martín.
368 (9-2-2017) *Hipogeus*. Laura Bosch.
369 (16-2-2017) *Primera Jornada d'Estudis Locals de Dosrius*. Neus alsina i Maria Àngels Jubany.
370 (23-2-2017) *Parlem amb Ramon Salicrú i Puig*. Ramon Salicrú.
382 (2-3-2017) *20 anys de l'estendard de Puig i*

Cadafalch a Ripoll. Teresa Graupera, Agustí Dalmau i Josep M. Cuadrado.

371 (2-3-2017) *El cadirat gòtic de Santa Maria del Mar*. J. Graupera.

372 (9-3-2017) *Joan Peiró. Els anys de Badalona (1905-1920)*. Jordi Albadalejo.

373 (16-3-2017) *Feminisme*. Heidi Pérez.

374 (23-3-2017) *Hereus, pubilles i fadristerms al Maresme de fa tres segles*. Alexandra Cabrespina.

375 (29-3-2017) *L'evolució del paisatge. L'Escola de Natura del Corredor*. Joan Manel Riera.

376 (6-4-2017) *Jacint Verdaguer i el Maresme*. Ramon Verdaguer.

377 (20-4-2017) *llibres per Sant Jordi*.

378 (27-4-2017) *El pensament de Joan Peiró*. Agustí Barrera, Josep Xaubet i Jordi Albadalejo.

379 (11-5-2017) *Josep Palau i Fabre*. Maria Choya.

380 (18-5-2017) *L'ofici de llenyataire*. Xavier Montero.

381 (25-5-2017) *El 13è Premi Thos de treballs de batxillerat (curs 2015-2016)*. Oriol Agramunt.

383 (8-6-2017) *Argentona, història i patrimoni*. Enric Subirà.

384 (15-6-2017) *La música de la transició política espanyola*. Enric Puig.

385 (22-6-2017) *Art contemporani a Mataró: Ricard Jordà*. Ruth Garcia i Ricard Jordà.

386 (6-7-2017) *La gran adicció. Cómo sobrevivir sin internet y no aislarse del mundo*. Enric Puig i Punyet.

387 (13-7-2017) *Més de cent anys de l'esport a Mataró 1802-1950*. Santi Carreras.

388 (20-7-2017) *El XIIè Congrés de l'Associació Internacionala d'Estudis Occitans (Albi 2017)*. Jaume Vellvehí.

389 (14-9-2017) *Marededéus trobades: la Marededéu de Núria*. Ramon Verdaguer.

390 (21-9-2017) *La novel·la negra*. Francesc Bechdejú, Pere Matallana, i Joan Ametller.

391 (28-9-2017) *Les milícies antifeixistes a Catalunya..*

392 (19-10-2017) *Rellotges*. Pilió.

393 (26-10-2017) *Els gitanos de Mataró*. Ricard Marí.

394 (2-11-2017) *El crit del silenci, exposició d'escultures sobre la Batalla de l'Ebre*. Jordi Sans Guijo.

395 (9-11-2017) *Gènere de punt i tèxtil*. Lluís Agustí.

396 (23-11-2017) *Confraries del segle XVII, XVIII i XIX de Mataró*. Héctor Lopez Silva

397 (30-11-2017) *L'himne anarquista ¡A las barricadas! i el cas del músic Joan Dotras Vila*. Encarnació Soler.

Junta de l'entitat

President: Jaume Vellvehí Altimira
Vice-presidenta: Núria Gómez Borrell
Secretari: Toni Llamas Mantero
Tresorera: Eva M. Llovet
Vocal 1: Joan Francesc Clariana
Vocal 2: vacant
Vocal 3: Eva M. Llovet
Vocal 4: Maria Salicrú-Maltas

Índex

PRESENTACIÓ

Jaume Vellvehí i Altimira

Història i patrimoni 7

PONÈNCIES

Joan Francesc Clariana i Roig

Torre Llauder. Aproximació a la Terra Sigillata alt imperial. 11

Josep Maria Rovira

Un documental sobre el castell de Burriac amb il·lustracions 3D 17

COL·LOQUI

Esteve Albert i Corp (1914-1995), Idees i pensament

Josep Puig-Pla

L'ideari polític i social d'Esteve Albert 19

Jordi Solé Camardons

L'empremta independentista d'Esteve Albert i Corp 25

Jaume Vellvehí i Altimira

Esteve Albert, els anys de resistència cultural i política des d'Andorra estant (1956-1978) 33

ARTICLES

Joan Francesc Clariana i Roig

Vestigis d'un taller vidrier de principis del segle XVI al carrer Nou, 6, de Mataró 43

Josep Vinyals

Dues peces d'època moderna de Cabrera de Mar 71

Anton Llamas Mantero <i>La Inquisició contra Luís Boatella per sol·licitant. El sàtir. (Barcelona 1744)</i>	75
Anton Llamas Mantero <i>Teresa Lluch, una sortílega davant de la Inquisició de Barcelona (1745)</i>	85
Joan Francesc Clariana i Roig <i>Notícia sobre un grup de plats mataronins del segle XIX conservats al Museu de Mataró i al Museu de Mallorca</i>	95
Anna Comas i Valls <i>Pompeu Fabra als Jocs Florals de Mataró de 1921</i>	113
Joan Carles Alay — Joan Francesc Clariana i Roig <i>El poblat ibèric de Burriac, entre el desconeixement social i l'oblit de les administracions</i>	123
Josep Maria Rovira <i>La glorieta de l'Escola Sant Feliu (antic Ca l'Esquerra) de Cabrera de Mar</i>	161
David Farell i Garrigós — Núria López García <i>L'arxiu fotogràfic de la Fundació Burriac. Lot de fotografies d'arqueologia local (1969-1975)</i>	177
 MEMÒRIA D'ACTIVITATS 2016-2017	
Memòria d'activitats	185
Índex	

